

tíðindablaðið

Útgevart: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Fyrirskastjóri: Krisjan Dahl

Bládfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressa 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Kurstapini eiga ongan lut í uttanlands-skuldini

Í BLAÐNUM leygardagin gjørdi formaður Føroya Javnaðarflokks viðmerkingar til búskaparligu støðuna og tað, sum formaðurin í ráðgevandni nevndini segði í útvarpinum fyri stuttum.

ATLI DAM vísti á, at gongdin just hevur verið tann, sum hann og javnaðarflokkurin hava spátt. Hann vísti eisini á, at ráðgevandni nevndin sigur just tað sama um orsøkirnar til ta skeivu gongdina, sum javnaðarflokkurin hevur sagt hesi seinastu tvey árin.

Í GREININI metti Atli Dam, at uttanlandsskuldin við árslok í ár verður 3,3 milliardir krónur. Roknað upp á hvønn føroying svarar hetta til 73.000 kr. Til sammetingar kann verða nevnt, at um danska uttanlandsskuldin verður umroknað upp á hvønn íbúgva, so svarar hon til 35.000 kr. Norska uttanlandsskuldin svarar til 25.000 kr.

TÁ TALAN ER UM uttanlandsskuldina, hava samgonguflokkarnir tvinnar umberingar. Onnur er innflutningurin av skipum. Hin er kurstapini av eldri uttanlandslánum. Tað vil siga, at teir geva innflutninginum av skipum helmingin av ábyrgdini fyri ta øktu uttanlandsskuldina. Hin helmingin skuldskriva teir undanfarna samgongu og undanfarna landsstýri. Tað eru kurstapini av eldri uttanlandslánum. So lætt halda hesir menn, at teir kunnu sleppa sær sjálvum undan ábyrgdini.

MEN HER VISTI Atli Dam á, at tey fyrstu tvey árin, hendan samgongan sat, vaks uttanlandsskuldin úr 870 mió kr. upp í 1700 mió kr., og at hetta hendi uttan at skip vórðu innflutt. Her var talan um ein vøkstur upp á stívar 800 mió

oddagrein

kr. Av hesum vóru 300 mió kr. kurstap. Orsøkin til kurstapini er vøksturin í dollaravirðinum. Men her er at hava í huga, at meginparturin av okkara útflutningsvørur verður seldur í dollars, og at vit harvið fáa kompensatióin fyri kurstapini.

VIT HAVA EIN nettofyrirmin av høgum dollaravirði. Hóast hetta kostar okkum kurstap av lánum, sum vit hava í dollars, og hóast hetta førir hægri oljuprísir við sær, so hava vit kortini ein nettofyrirmin. Vit fáa nevniliga munandi meira fyri okkara útflutningsvørur, og hetta skuldi gjørt okkum førar fyri at rinda kurstapini, sum standast av einum hækkaðum dollaravirði.

UM VIT HUGSA okkum, at dollaravirðið var óbroytt hesi seinastu árin, so vóru mong kurstap. Men so hevði føroyski útflutningurin eisini verið hundræðtals milliónir lægri. T. v. s., at tá dollarin hækka, fáa vit eina eykaútreiðslu, sum eitur kurstap. Men vit fáa so sanniliga eisini eina eykaintøku. Og hendan er munandi størri enn eyka útreiðslan.

SOSTATT DUGA umberingarnar hjá samgonguflokkunum ikki. Tær hava ikki hald í veruleikanum. Skipainnflutningurin eigur bert ein part av vøkstrinum í uttanlandsskuldini. Kurstapini eiga ongan lut í hesum vøkstri. Tey hava vit fingið fulla kompensatióin fyri, við tað at vit hava fingið munandi meira fyri okkara útflutningsvørur.

ÁBYRGDINA AV vøkstrinum í uttanlandsskuldini hava teir ráðandi í Tinganesi og á tingi. Vøksturin stavar frá tørvandni stýring. Frá skeivum íløgum í skip. Ella sum Atli Dam tók til: Tiltøk verða ikki tikin. Mál verða ikki loyst, og avgerðir falla ikki. Hetta hevur verið støðan í skjótt fyra ár.

Burtur og heima

Afturkomin av ferð uttanlands, var tað, sum eg fekk ein vátan vott beint frammaná, tá eg setti fótin á klettarnar aftur og las »Dagblaðið«.

Men hinvegin var tað so heimligt, ja, næstan líka føroyskt burturav sum ræstur fiskur og skerpi-kjót, einaferð enn at fáa váttað ta fúlu rasismuna, tað bralandi fremmand-hatrið, ta trongskygdu nalyaskoðandi chauvinismuna; sum tykjast vera so sermerkt fyri fólka-flokkin.

Eg var sunnanfyri og ferðaðist. Og hvat fann eg har? Fremmandahatur? Nøsk álþ á útlendingar? Var nakar har, sum í bløð-unum legði meg undir líkt

og ólíkt? Var tað nakar minnibegávaður politistur, sum segði meg vera njósnara?

Nei. Eg fann blíðskap. Eg fann eitt ótrúligt gestabliðni. Fólk vóru so hjálpsom og fyríkomandi, at eg stundum næstan var heilt illa við. Og eg fann vinfólk fyri livið. Vinfólk, sum hóast tey hava gingið lítið og einki í skúla, eru munandi meira at sær komin enn summir føroyskir blaðstjórar og politistar. Vinfólk, sum hyggja at hjartalagnum og ikki eftir, um tú ert føroyingur ella russari ella amerikani ella okkurt heilt annað.

Gott at eingin í teimum londunum dugir at lesa

føroyskt. Ti so hevði eg skammas við at verið føroyingur.

Rættiliga hugvekjandi, at fólk í hesum londum, sum bæði materielt og útbúgvingarliga eru nógv verri fyri enn føroyingar, kortini í so nógv matar eru so øðiliga nógv meira upplýst enn ið hvussu er summir føroyingar.

Kanska átti fólkaflokkurin at skipað fyri einni kanningarferð til hesi londini? Tað er jú Guðs barn, ið batnar. Hvør veit, um oddafiskarnir í fólkaflokkunum so ikki komu sær úr tí andaligu niðuni, teir tykjast at liva í?

Ferðamaður

Vit taka afturíftur

Tú skal altsó einki framleiða, tí framleiðsla trælalindur fólk.

Fyri fáum árum síðani var alt væl, um konan var heima og tók sær av tí húsliga.

Hon hevði tað kanska ikki altíð so lætt, men tó var hon sín egin. Tað arbeiði, hon gjørdi, var henni sjálvari at gagni og lá líkasum meira til hana. Hon var sín egni arbeiðsgevart, og lønin var vissuliga av øðrum og betri slag enn pengar.

Hon hevði eitt ávíst frælsi.

Men so gjørdi hon eitt mistak: Hon ætlaði at keypa sær eitt sindur meira frælsi við at fara inn í framleiðsluna, tí so kundi hon kanska fara til sólskinsstrendurnar o. t.

Tað, sum hon gjørdi var, at hon seldi sítt frælsi.

Úrslitið er, at hear goðu Harrans dagar standa konurnar í bygdini í stúku og longum ullintum undirbuksum inni á hesum

køldu flakavirkjunum og sleppa ongan veg.

Ímeðan koma onnur, litt sum brønding, smilandi heimaftur úr ymsum ættum við alskyns góðgæti. Tey hava verið og »slappað av«. Men minst til: Tey arbeiða ikki í framleiðsluni. Og tað skal tú heldur ikki gera. Tú skalt einki framleiða.

Framtíðarpædagogurin

Við at skriva navn og bústað tygara á seðilin niðanfyrir og senda okkum hann, kunnu tygum fáa Tíðindablaðið SOSIALIN sendandi triggjar ferðir um vikuna restina av ársfjórðinginum.

Tað er bert at lata seðilin niðanfyrir í postkassan. Vit rinda postgjaldið.

Sjálvandi taki eg av hesum frálíka tilboði og tekni meg sum haldara av Tíðindablaðnum Sosialinum.

Bústaður: _____

Kannað posthusinum _____

Opstøð
SOSIALURIN
rinda
postgjaldið

19

sosialurin

Postbox 76
3800 Tórshavn